Kammarrätten

Rättsfall

Framställning om frivillig särbeskattning

Fru L och hennes make anhöll i sina deklarationer 1967 om särskild skatteberäkning för makar (frivillig särbeskattning)

TN samtaxerade makarna L

I en 12/12 1967 dagtecknad och 19/12 till lokala skattemyndigheten inkommen skrift hemställde makarna om frivillig särbeskattning i enlighet med tidigare framställt önskemål.

Lokala skattemyndigheten lämnade framställningen utan bifall.

Hos PN uppgav fru L, att ansökan om frivillig särbeskattning ingivits på särskild blankett samtidigt som deklarationerna avlämnats. På deklarationens första sida hade vidare önskemål om särbeskattning angivits.

PN yttrade. Ansökan om skatteberäkning enligt förordningen om särskild skatteberäkning i vissa fall för makar skall enligt 8 § förordningen göras å särskild blankett senast 1/7 under taxeringsåret. I vissa i paragrafen angivna fall må med ansökan anstå till senast 15/8 under taxeringsåret. — Av handlingarna i målet framgår att enligt vad hos den lokala skattemyndigheten fört diarium utvisar någon i föreskriven ordning upprättad ansökan från makarna om särskild skatteberäkning inte inkommit. Däremot har makarna under särskilda upplysningar och yrkanden i år 1967 avgivna deklarationer hemställt om särbeskattning. — Enär makarna såvitt visats inte i föreskriven tid och ordning gjort ansökan om särskild skatteberäkning, fann PN inte skäl bifalla fru L:s talan.

Hos KR fullföljde fru L sin talan.

KR yttrade. TN får — oaktat att den icke varit behörig att pröva det i självdeklarationen framställda yrkandet om frivillig särbeskattning — anses ha varit skyldig att underrätta klgdn om att deklarationen icke följts i detta hänseende. Sådan underrättelse har icke lämnats. — Med hänsyn härtill och till omständigheterna i övr får klgdn anses ha gjort ansökan om frivillig särbeskattning inom behörig tid. — KR får därför, med undanröjande av lokala skattemyndighetens och PN:s beslut, visa målet åter till lokala skattemyndigheten för ny behandling. (KR:s beslut den 11/12 1968.)

En led förklarade sig skiljaktig och yttrade, att han — på av PN anförda grunde och då klgdn inte förebragt någon omständighet, som ändock kunde medföra rätt för henne att få sin ansökan prövad — för sin del icke fann skäl att göra ändring i PN:s beslut.

Ang. frivillig särbeskattning av makar se Skattenytt 1965 s. 219 f. Jfr även RÅ 1968 Fi 1039. B hade i sin deklaration 1961 yrkat särskild skatteberäkning för ack. ink. Oaktat TN inte var behörig att pröva sådant yrkande ansågs TN ha varit skyldig att underrätta B om att deklarationen inte följts i detta hänseende. Då sådan underrättelse inte lämnats hade B rätt enligt 8 § andra stycket förordningen om ack. inkomst jämförd med 99 § TF att hos PN ansöka om sådan skatteberäkning åtminstone intill utgången av år 1962.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:14

Livränta

Fil. kand. C uppbar under år 1965 från stadsmissionen ett belopp av 1.073 kr. Sedan hon beskattats för beloppet av TN yrkade hon hos PN att beloppet inte skulle upptas till beskattning.

TI yttrade. C, som var född år 1893, hade för att vinna inträde å ett pensionärshem, som drevs av stadsmissionen, år 1964 överlämnat ett "gåvokapital" om 15.000 kr till densamma. I samband med "gåvan" hade stadsmissionen förbundit sig att årligen intill "givarens" död betala ett visst understöd mot att stadsmissionen omedelbart fått använda "gåvomedlen" som bidrag i dess hjälpverksamhet. Det understöd om 1.073 kr, som C uppburit från stadsmissionen, fick anses utgöra för henne skattepliktig inkomst.

PN biföll C:s talan, enär understödet inte var att hänföra till skattepliktiga intäkter.

Hos KR yrkade TI fastställelse av TN:s beslut.

KR yttrade. De belopp, som C enligt förbindelsen årligen äger utfå under sin återstående livstid, får anses utgöra sådan annorledes än på grund av försäkring utgående livränta, vartill rätten enligt 31 § andra st KL likställes med tjänst. Av C under beskattningsåret uppburet belopp, 1.073 kr, utgör vid sådant förhållande för henne skattepliktig intäkt av tjänst. KR finner därför skäl fastställa de henne av TN åsatta taxeringarna. (KR:s utslag den 30/12 1968.)

Avdrag för substansminskning av grustäkt

1) I sin deklaration 1965 yrkade hemmansägaren T vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet avdrag för substansminskning på grus- och sandtag med 2.938 kr.

TN, som beräknade ingångsvärdet på fyndigheten till 10.000 kr, vägrade avdraget. Till stöd anfördes bl. a. Vid 1963 års taxering beviljades T avdrag för substansminskning med 5.000 kr och vid 1964 års taxering 3.000 kr. T har sålunda redan vid taxering tillgodogjorts avdrag med 8.000 kr, vilket motsvarar hela den under alla år uttagna grusmängdens andel av fyndighetens hela värde.

PN uttalade: Av TN beräknat ingångsvärde på grusfyndigheten får anses skäligt. Vid angivna förhållande och då under tidigare år åtnjutna värdeminskningsavdrag synes motsvara fyndighetens substansminskning, beslutar PN avslå besvären.

KR: ej ändring (KR:s utslag den 8/5 1968).

2) Ingenjören K tillträdde 8/3 1963 ett fideikommiss. I sin deklaration 1964 yrkade han i förvärvskällan jordbruksfastighet avdrag för substansminskning på grustäkt med 22.760 kr, motsvarande 25 öre per såld kbm grus.

TN medgav avdrag med 9 104 kr, motsvarande 10 öre per kbm.

Hos PN yrkade K att avdraget skulle bestämmas till 105.604 kr, motsvarande 1 kr 16 öre per kbm grus. Han anförde bl. a. Grustaget hade varit utarrenderat sedan 1935. Enligt avtalet erhöll fideikommissinnehavaren 50 öre per kbm uttaget grus. Arrendatorerna hade påbörjat uttag i större omfattning först under 1958 och då i sin tur arrenderat ut grustaget till en grusentreprenör. Process med arrendatorerna hade inletts år 1963 och enligt dom 10/4 1964 skulle avtalet med dessa upphöra. Ett avtal skulle i stället upprättas med grusentreprenören,

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:14

varvid intäkten för sålt grus skulle ökas. Normalpriset för grus utgjorde 1 kr 50 öre per kbm.

PN: K har icke förebragt någon utredning rörande hur stor del av anskaffningsvärdet på jordbruksfastigheten som belöper på grustaget. Vid sådant förhållande får substansminskningen beräknas efter skälig grund. Det av TN medgivna avdraget kan med hänsyn till vad som utretts i målet icke anses för lågt.

Hos KR upplyste K, att den kvarvarande grusmängden hade i november 1965 av Sveriges Geografiska Undersökning uppmätts till 1.013.650 kbm. Vid 1965 års fastighetstaxering hade fyndigheten åsatts ett värde av 800.000 kr.

KR: Med hänsyn till de uppgifter som lämnats av K om exploateringen av ifrågavarande grusfyndighet efter år 1958 och vid tiden för hans tillträde av fideikommisset får grusfyndigheten vid sistnämnda tidpunkt — oavsett att särskilt värde icke åsatts densamma vid 1957 års fastighetstaxering — anses ha haft ett sådant värde att han är berättigad till avdrag för substansminskning med 45.519 kronor, motsvarande 50 öre per kbm försålt grus.

(KR:s utslag den 10/10 1968.)

Anm.: Generellt kan sägas att avdrag för substansminskning på grusfyndighet i förvärvskällan jordbruksfastighet medges på grundval av det värde med vilket fyndigheten ingått i anskaffningskostnader för fastigheten eller efter annan därmed jämförlig grund (RÅ 1965 Fi 1770). Samma principer tillämpas vid såväl kontantmässig som bokföringsmässig redovisning (RÅ 1965 Fi 1775, se Skattenytt 1966 s. 38). Avskrivning skall i princip ske med vad som uttas under visst år (RR 20/5 1964, se Skattenytt 1965 s. 24) Emellertid medges förskjutning av avdrag för substansminskning i de fall sådana tidigare inte yrkats (RÅ 1965 Fi 1762). Å andra sidan medges inte avdrag om tidigare medgivna avdrag uppgår till belopp inte understigande anskaffningskostnad (RÅ 1965 Fi 1768, se Skattenytt 1966 s. 38). Angående utgångspunkten för beräkning av avdraget vid förvärv genom annat fång än köp kan här noteras följande. Vid förvärv genom nyttjanderättsavtal till grustäkt på fastighet under 25 år utan vederlag beräknades avdraget efter allmänna saluvärdet på den utvinningsbara mängden grus vid tidpunkten för förvärvet (RÅ 1965 Fi 2340). Vid förvärv genom arv beräknades avdraget med hänsyn till den del av fastighetens taxeringsvärde som kunde anses belöpa på grustäkten (RÅ 1965 Fi 1460 och 1765). Samma beräkningsgrund då fastighet bekommits genom fideikommiss (RÅ 1967 Fi 1418). RN fann i förhandsbesked 13/2 1967 att vid arvskifte avdrag skulle beräknas med utgångspunkt från den på grustäkten belöpande delen av taxeringsvärdet vid arvfallet samt att vid dödsboets försäljning av grustäkten till dödsbodelägare eller ett av dem nybildat aktiebolag för en köpeskilling inte överstigande grustäktens allmänna saluvärde, avdraget för dödsbodelägaren eller bolag skulle beräknas efter den på dylikt sätt bestämda köpeskillingen (RÅ 1967 Fi 727 RN 1967:5:4) —. Se vidare Lilliesköld i Skattenytt 1966 sid. 337.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:02:14